

Польовий Тарас Євгенович

Антиукраїнська риторика білоруських медіа після внутрішньополітичної кризи 2020 року (на прикладі телеканалів «СТВ» та «Беларусь 1»)¹

УДК 327.8:32.019.51

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-2.20>

Польовий Тарас Євгенович
кандидат політичних наук,
асистент кафедри міжнародної
інформації
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12,
Львів, Україна

Ця стаття є результатом моніторингу вмісту головних білоруських медіа, проведеного з метою виявлення присутності української тематики в інформаційному просторі Білорусі. Автором здійснено спробу аналізу ефірів новинних програм та передач політичного спрямування державних телеканалів «СТВ» та «Беларусь 1». У процесі дослідження з'ясувалося, що після політичної кризи в Білорусі та позіршення двосторонніх білорусько-українських відносин українська тематика опинилася в центрі уваги головних білоруських телеканалів. Доведено, що з певного періоду на білоруському телебаченні активно просуваються проросійські нарративи, спрямовані на створення негативного образу України. На підставі проведеного аналізу автором виокремлено групу основних нарративів, трансльованих білоруськими телеканалами. Звернуто увагу на методи та прийоми подачі інформації, пов'язаної з темою України. Стверджується, що використання тих чи інших нарративів або їх комбінацій покликане не інформувати білоруське суспільство про події в Україні, а радше переконати глядача в правильності і безальтернативності такого трактування. Звертається увага на посилення російської інформаційної присутності на білоруському телебаченні. Вказано на факт синхронізації інформаційної повістки російських та білоруських телеканалів та часткове перенесення групи російських нарративів і тем у медіапростір Білорусі. На підставі наведених цитат з ефірів білоруських державних телеканалів «СТВ» та «Беларусь 1» продемонстровано, що цими медіа ведеться послідовна кампанія, спрямована на дискредитацію України як державного утворення та маргіналізацію процесів, подій і явищ, які в ній відбуваються. Зазначено, що, проводячи аналогії між білоруським та українським досвідом державного будівництва, ці телеканали позиціонують Україну як невдалий приклад ведення власної внутрішньої політики та взірць хибного вибору зовнішньополітичного орієнтира. Підкреслено, що доволі специфічна інтерпретація телеканалами «СТВ» та «Беларусь 1» українських внутрішньополітичних реалій спрямована на формування в білоруському суспільстві негативного образу України.

Ключові слова: образ України, антиукраїнська риторика, проросійські нарративи, білоруське телебачення, телеканали «СТВ» і «Білорусь 1».

Вступ. Політична криза в Білорусі та невизнання українською стороною Олександра Лукашенка як легітимно обраного президента зумовили погіршення двосторонніх відносин між Україною і Республікою Білорусь. Таким чином, на передній план вийшли протиріччя, що існують між двома державами упродовж тривалого часу. З білоруської сторони, цей процес супроводжувався посиленням антиукраїнської риторики з боку Олександра Лукашенка, який заявляв про спроби втручання України у внутрішні справи Білорусі і звинувачував українську сторону у спробах дестабілізації ситуації в державі [18; 29; 32]. Одночасно з труднощами міждержавного діалогу на білоруському телебаченні почало спостерігатися зростання кількості матеріалів, присвячених українській тематиці.

Тези про український сценарій протестів для Білорусі та деструктивний вплив Майдану, які були характерними для російських державних телеканалів, стали озвучуватися в ефірах білоруських каналів.

Зазначимо, що претензії до висвітлення української тематики окремими білоруськими телеканалами були і раніше. Приміром, ще у 2017 році Національна рада з питань телебачення і радіомовлення висунула білоруському телеканалу «Беларусь 24» вимогу змінити підхід щодо висвітлення подій в Україні [38]. Однак на білоруському телебаченні такі явища мали епізодичний характер і не мали рис цілеспрямованої інформаційної кампанії.

Мета і завдання. Зважаючи на наявну кон'юнктуру, важливо, на наш погляд, розуміти, як у таких обставинах білоруські телеканали висвітлюють події, пов'язані з Україною, та який образ української держави формує місцеве телебачення.

Метою цього дослідження є представлення узагальненого образу України на білоруському державному телебаченні. Досягнення поставленої мети можливе за умови вирішення таких завдань:

- розглянути риторику та прийоми, які застосовуються у висвітленні української тематики;
- виокремити основні антиукраїнські нарративи, трансльовані білоруськими телеканалами.

Методи дослідження. У статті проаналізовано матеріали білоруських телеканалів «СТВ»

¹ Стаття підготовлена в рамках Visegrad Scholarship Program, на базі кафедри міжнародних відносин і сучасної історії, факультету історії і міжнародних відносин Білостоцького університету (Республіка Польща)

та «Беларусь 1». Дослідження здійснено з допомогою методу моніторингу з елементами якісного контент-аналізу. Із застосуванням цих методів розглянуто сюжети новинних ефірів та телепередач політичного спрямування, в яких прямо чи опосередковано фігурували згадки про Україну.

Здійснено моніторинг матеріалів білоруських державних телеканалів «СТВ» і «Беларусь 1» в період із серпня 2020 року по березень 2021 року. Наведені хронологічні межі, обґрунтовані початком політичної кризи в Білорусі та зміною підходів у роботі місцевих телеканалів після приходу російських спеціалістів на білоруському телебаченні [30]. Піврічний період моніторингу дає змогу сформулювати деякі висновки стосовно риторики, яка звучить на телеканалах «СТВ» та «Беларусь 1», та виокремити дотичні до України наративи, трансльовані цими медіа.

Оскільки здійснити моніторинг усіх білоруських телеканалів було б проблематично, основна увага була сконцентрована на двох згаданих національних телеканалах, які входять до числа найбільш популярних білоруських телеканалів [47, с. 138]. Крім того, згідно з результатами дослідження, проведеного Інформаційно-аналітичним центром при Адміністрації президента Білорусі, згадані телеканали також користувалися високим рівнем довіри глядачів [47, с. 139].

Результати. Розглядаючи загалом білоруське телебачення, варто зазначити, що воно сформувалося і продовжує функціонувати під значним російським впливом. Популярність російських телеканалів та російського інформаційного продукту, провідна роль телебачення як джерела отримання інформації створюють сприятливий фон для просування проросійських наративів у білоруському суспільстві [43, с. 200]. Показовими в цьому плані є результати моніторингу, проведеного Білоруською асоціацією журналістів (БАЖ) з метою встановлення присутності російської тематики і проросійської пропаганди в ЗМІ, які свідчать, що основним джерелом проросійської пропаганди в Білорусі залишається телебачення [35].

Враховуючи вплив російського телебачення на білоруського глядача та важливість інформування суспільства щодо подій в Україні, ще в 2014 році українська та білоруська сторони домовилися про запуск в білоруські кабельні мережі українського телеканалу UATV, який на початку 2019 року отримав дозвіл на мовлення. Метою каналу стало забезпечення доступу білоруської аудиторії до об'єктивної інформації про події в Україні, українську історію і культуру. Але, оскільки канал не представлений в усіх кабельних мережах Білорусі і відсутній у безплатному соціальному пакеті телепрограм, це обмежує його вплив на масового глядача і робить фактично неконкурентним порівняно з російським інформаційним продуктом.

Зростанню російської присутності на білоруському телебаченні посприяли політична криза в Білорусі 2020 року та працевлаштування на місцевому телебаченні російських спеціалістів [30], в результаті чого, за оцінками експертів, телебачення в Білорусі, яке раніше було під повним контролем білоруської влади, уже взято під російський контроль [12]. Отже, антиукраїнські наративи, які упродовж тривалого часу просувалися на головних російських телеканалах, з осені 2020 року почали фігурувати і в сюжетах білоруського телебачення.

Синхронізація основних новинних тем російського і білоруського телебачення особливо яскраво спостерігається на прикладі ефірів, в яких розглядається українська тематика. Поверхове ознайомлення з контентом головних білоруських телеканалів до серпня 2020 року і більш детальний моніторинг, здійснений в обраних хронологічних межах, дає змогу зіставити рівень інтересу до висвітлення української проблематики. Якщо до початку політичної кризи в Білорусі та посилення російської присутності в білоруському медіапросторі особливого інтересу до теми України не спостерігалось, то після вищезгаданих подій кількість таких матеріалів стала помітно збільшуватися. При цьому як у Білорусі, так і в Україні пропагандистська інформаційна активність спостерігалася під час або після політичних криз чи масових акцій протесту. Зазвичай інформаційні атаки здійснюються в той період, коли суспільство є найчутливішим до них, під час виборів і у кризові періоди [50]. Саме згадані обставини зумовили інтерес до більш глибокого дослідження цієї проблеми.

У цій статті основна увага буде звернута на два національні телеканали, а саме «СТВ» та «Беларусь 1», у мовленні яких можна спостерігати прояви вищезазначених тенденцій. Телеканал «СТВ» (Столичное телевидение) – один із трьох національних телеканалів, які здійснюють мовлення на усю територію Білорусі [41]. «Беларусь 1» – позиціонується як основний державний телеканал Білорусі і є першим національним телеканалом у Білорусі, який веде мовлення із 1956 року [8]. З огляду на частку програм російського походження на згаданих білоруських телеканалах [9], їх можна зарахувати до категорії так званих «гібридних телеканалів», які, будучи зареєстрованими в Білорусі, певну долю свого контенту запозичують у Росії.

В ефірах обраних телеканалів тема України як піднімається у світлі внутрішньобілоруських подій, так і стає предметом розгляду на окремих програм [55]. Найчастіше в ефірах вибраних телеканалів українська проблематика фігурує в контексті причин та наслідків акцій протесту 2013–2014 років і їх аналогій із протестами в Білорусі [25; 24]. Погіршення соціально-економічного становища населення, банкрутство державних підприємств,

наступ на свободу слова, залежність від кредитів Міжнародного валютного фонду та ін. є прямими результатами Майдану [3; 55]. У деяких сюжетах простежується курс, спрямований на дискредитацію активних учасників акцій протестів в Україні [26]. Проводячи паралелі та аналогії між згаданими подіями в Україні та протестами в Білорусі, автори матеріалів намагаються маргіналізувати ці явища, акцентуючи на їх зрежисованості, недостовірності та сфабрикованості [51].

Таким чином, в умовах практичної відсутності на білоруському телебаченні альтернативної інформації про Україну і дефіциту інформованості телевізійної аудиторії про події в Україні, теза «хочете як в Україні» стала активно просуватися в білоруському інформаційному просторі. Україна іронічно називається «незалежною» і «страной победившей демократии», в якій відбуваються наступ на незалежні медіа та вбивства десятків журналістів [20]. Ще одним із прикладів зневажливої і зверхньої риторики є ефір каналу «Беларусь 1» від 28 лютого 2021 року. Проводячи аналогію з білоруськими акціями протесту, в новинному сюжеті згадують про «плеяду героїв майдану без племені і роду, які замінили в ЗМІ, підручниках і умах українців героїв Великої Вітчизняної війни» [52].

В окремих випадках навіть побіжний аналіз розглянутих матеріалів, наприклад, перегляд сюжетних заголовків каналу «Беларусь 1», дає змогу збагнути їх антиукраїнську спрямованість, прикладом чого можуть служити наведені нижче заголовки:

- «Е. Бондаренко: Украина все больше превращается в колониальную страну» [15];
- «А. Портнов: Украина находится под внешним управлением» [4];
- «Р. Кузьмин: Украиной управляет группа олигархов» [49];
- «Е. Лукаш: Украина трещит по швам» [16];
- «А. Шарий: Бюджет Украины – колониальный бюджет» [6];
- «Е. Мураев: Мы на пороге раздела Украины» [17];
- «А. Дубинский о внешнем управлении Украиной» [1], та ін.

Використовуючи уривки з ефірів окремих українських телеканалів та цитуючи вибраних українських політиків, білоруському глядачу транслюють наративи про неповноцінність та безперспективність України як держави. Згадана вибірковість дозволяє видавати думки окремих коментаторів за позицію української політичної еліти щодо подій в Україні і Білорусі. Окрім персон українських політиків, із кінця серпня 2021 року в ефірах телеканалу «Беларусь 1», в якості експертів і коментаторів почали з'являтися українські громадяни [56]. Однак, по суті, ці експерти формують практично

ідентичні антиукраїнські наративи, а не забезпечують різноманітність озвучуваних суджень.

Україна позиціонується як держава, яка «знаходиться в авангарді антибілоруської істерії», будучи «несамостійною і позбавленою суверенітету», відкрила проти Білорусі «фронт ворожнечі і ненависті» [54]. В окремих сюжетах, авторами з певною долею емоційності вживаються оціночні судження, супроводжувані іронічною тональністю і менторським ставленням щодо сучасного політичного режиму в Україні. Зокрема, зазначається, що «зробивши відмінний від Білорусі вибір», «відрікшись від віри і роду племені», Україна «змушена бути шісткою у нових господарів» [39; 54]. Водночас у риториці спостерігається тенденція, спрямована на розмежування українських політиків і українського народу. Приміром, апелюючи до спільного минулого, Україну називають «слов'янською сестрою», а українців – «братами» і «друзями» [39]. На такому фоні озвучуються заклики до українського народу до єднання з Білоруссю і Росією [54]. У подібному контексті можна розглядати приклад титрування України в одному із сюжетів державного телеканалу «СТВ» «колишньою УРСР» [40].

Значна частина матеріалів із досліджуваного масиву тим чи іншим чином стосуються теми деструктивного впливу Заходу, зокрема ЄС та США, на внутрішньополітичну ситуацію в Україні. Застосовуючи тези про управління країною іноземними кураторами [31], зовнішнє управління [27; 57; 13; 21], в ефірах цих телеканалів говорять, що Захід використовує Україну виключно як сировинний придаток, тимчасового союзника, плацдарм і американську зброю для боротьби з Росією [36; 46]. Цим можна пояснити тези про несамостійну та непослідовну зовнішню політику щодо Білорусі, яку веде Україна, і залежність українського керівництва від позиції Заходу в оцінці білоруських подій [48; 23; 5].

Варто зазначити увагу білоруських телеканалів щодо резонансних внутрішньоукраїнських подій. Зокрема, в одному з ефірів телеканалу «СТВ» звертається увага на мовне питання в Україні, яке розглядається у світлі дискусій щодо Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Згаданий закон позиціонується як насильна українізація, як акт насильства над людьми, і засіб приниження української мови [37; 39]. Для порівняння, в ефірі того ж каналу від 25 квітня 2019 року новина про прийняття Верховною Радою України згаданого закону подається стримано із переліченням основних пунктів цього нормативно-правового акта [11]. Це, на наш погляд, ілюструє суттєві зміни в підходах до висвітлення як цього питання, так і української проблематики на телеканалі «СТВ».

Активна інформаційна кампанія спостерігалася на цих телеканалах із приводу «обмежень свободи

слова українськими властями і тиску на незалежні ЗМІ» [44]. В ефірах «СТВ» та «Беларусь 1» тиражувалися повідомлення про «політичну розправа з неугодами ЗМІ в Україні» [10; 27]. Акцентуючи на «непотрібності такого прикладу для Білорусі», в сюжеті від 3 лютого 2021 року говорять про «утиски свободи слова під маркою нібито захисту інформаційного простору» [2]. Політику української влади щодо медіа порівнюють із ситуацією в гітлерівській Німеччині 30-х років [42]. Білоруський медіаексперт Павлюк Биковський із цього приводу зазначає, що за свободу слова в Україні виступали ті, хто ігнорує проблеми з нею в Білорусі [22].

У розвиток цього дискурсу на каналі «Беларусь 1» висвітлюється тема «героїзації нацизму в Україні» [34], де до влади в результаті державного перевороту прийшли абсолютні радикали – неонацисти, в тому числі русофоби» [58]. У матеріалі цього ж телеканалу під назвою «Ампутація пам'яті» говориться, що «національними героями проголошені пособники фашистів – Степан Бандера і Роман Шухевич, а діти в нацистському привітанні скандують «хайль» [7].

У низці сюжетів український фактор позиціонується як загроза безпеці та джерело дестабілізації внутрішньополітичної ситуації в Білорусі. «Планування терактів на території Білорусі, постачання зброї з України здійснюється у тісному зв'язку з українськими радикалами» [53]. У цьому ж контексті Україна згадується в повідомленнях про затримання анархістських угруповань на території Білорусі [33; 45; 19; 14]. Також згадки про «анархістів, які нав'язують свої порядки на українських вулицях», виникають і у сюжетах, напряду не пов'язаних з українською проблематикою [28]. З цього приводу українська дослідниця М. Авдєєва зазначає, що цілком таких сюжетів є намагання показати, що громадяни України нібито беруть участь у радикалізації протестів, і представити Україну «форпостом провокацій проти Білорусі». Насправді ж Нацполіція і прикордонники України вилучили такий арсенал, але аж ніяк не «при спробі перекидання у Білорусь» [59].

У процесі проведеного дослідження звернуто увагу на часту повторюваність основних тез і наративів в ефірах «СТВ» та «Беларусь 1», коли інформаційна повістка двох різних телеканалів щодо України є фактично синхронізованою. Така частота згадувань пов'язана з тим, що повторюваність наративів є основою російської пропаганди, що добре помітно на прикладі Білорусі, де російські пропагандисти дотримуються тої ж основної лінії, що і в Україні [50].

Окрему увагу варто приділити також аналізу відеоконтенту вибраних телеканалів. Проведений в окреслений період моніторинг показав, що у чималій кількості матеріалів відеоряд, яким супроводжуються сюжети, є часто повторюваним,

містить сцени силового протистояння, економічного занепаду, покликаний апелювати до емоцій глядача і створити картинку, що відповідає озвучуваним тезам. Аналізуючи природу такого зображення українських реалій у Білорусі, згадана вище М. Авдєєва вказує на факт перенесення з невеликими змінами групи російських наративів методів і тем у білоруський інформаційний простір [59].

Висновки. Підбиваючи підсумки, можемо стверджувати, що з огляду на загальний дискурс, негативну скерованість розглянутих матеріалів та специфічну інтерпретацію українських внутрішньополітичних реалій, телеканали «СТВ» та «Беларусь 1» формують негативний образ України. У більшості ефірів досліджуваних телеканалів авторами часто вживаються оціночні судження з негативним або іронічним емоційним забарвленням щодо України як держави та подій, що відбуваються на її території. Варто зазначити, що виникнення антиукраїнської риторики на провідних білоруських телеканалах можна пов'язувати з розширенням російської інформаційної присутності в республіці, залученням російських спеціалістів до роботи на білоруському телебаченні та запозиченням практик і прийомів раніше застосовуваних російськими медіа щодо України.

Таким чином, спираючись на матеріали, розглянуті в процесі моніторингу, з-поміж основних антиукраїнських наративів, які транслюються на білоруському телебаченні, можемо виокремити такі:

- держава під зовнішнім керуванням Заходу;
- маргіналізація українських політичних еліт;
- наступ на свободу слова в Україні;
- ототожнення України з нацизмом;
- Україна є джерелом нестабільності для Білорусі;
- Майдан – причина соціально-економічної і політичної нестабільності України.

Можемо констатувати, що використання наведених наративів або їх комбінацій має на меті не інформування білоруського суспільства про події в Україні, а його переконання в правильності і безальтернативності такого бачення. Задля досягнення цієї мети здійснюються апеляція до емоцій глядача, підміна фактів використанням оціночних суджень та однобоке подання інформації без озвучення альтернативного погляду на проблему.

ЛІТЕРАТУРА:

1. А. Дубинский о внешнем управлении Украиной. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/a_dubinskiy_o_vneshnem_upravlenii_ukrainoy/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 24.12.2020).
2. А. Кривошеев: Такой пример Беларуси абсолютно не нужен. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_kvivosheev_takoy_primer_belarusi_absolyutno_ne_nuzhen/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 3.02.2021).
3. А. Лесик о последствиях Майдана: безработица, рост коммуналки, банкротство предприятий.

URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_lesik_o_posledstviyakh_maydana_bezrobotitsa_rost_komunalnki_bankrotstvo_predpriyatij_/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 6.03.2021).

4. А. Портнов: Украина находится под внешним управлением. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_portnov_ukraina_nakhoditsya_pod_vneshnim_upravleniem/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 26.01.2021).

5. А. Савичев: Украина действует по указке Запада. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/a_savichev_ukraina_deystvuet_po_ukazke_zapada_/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 9.12.2020).

6. А. Шарий: Бюджет Украины – колониальный бюджет. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_shariy_byudzheta_ukrainy_kolonialnyy_byudzheta/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 15.12.2020).

7. Ампутация памяти. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/ampitatsiya_pamyati_/?sphrase_id=1882408 (дата звернення: 6.12.2020).

8. Беларусь 1. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Беларусь_1 (дата звернення: 20.03.2021).

9. Белорусские госканалы транслируют картину мира из российского окопа. URL: <https://naviny.online/article/20190316/1552763558-belorusskie-goskanaly-transliuyut-kartinu-mira-iz-rossiyskogo-okopa> (дата звернення: 18.03.2021).

10. В Украине негодные действующей власти телеканалы прекращают эфирное вещание из-за санкций государства. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/v_ukraine_negodnye_deystvuyushchey_vlasti_telekanaly_prekrashchayut_efirnoe_veshchanie_iz_zasankts/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 3.02.2021).

11. Верховная Рада приняла закон об использовании украинского языка. URL: <http://www.ctv.by/povosti-ukrainy/verhovnaya-rada-prinyala-zakon-ob-ispolzovanii-ukrainskogo-yazyka?page=11> (дата звернення: 10.03.2021).

12. Гибридная интервенция. Лукашенко передаёт контроль над Беларусью Кремлю. URL: <https://isans.org/articles/gibridnaya-intervenciya.html> (дата звернення: 28.02.2021).

13. Глава Компартии Украины обратился к белорусам на ВНС: коль мы говорим о единстве, то здесь речь идёт о единстве в действиях. URL: <http://www.ctv.by/glava-kompartii-ukrainy-obratilsya-k-belorusam-na-vns-kol-my-govorim-o-edinstve-zdesrech-idet-o> (дата звернення: 12.02.2021).

14. Госпогранкомитет вблизи украинской границы задержаны четверо анархистов с оружием. URL: <http://www.ctv.by/gospogrankomitet-vblizi-ukrainskoj-granicy-zaderzhany-chetvero-anarhistov-s-oruzhiem> (дата звернення: 31.10.2020).

15. Е. Бондаренко: Украина все больше превращается в колониальную страну. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/e_bondarenko_ukraina_vse_bolshe_prevrashchaetsya_v_kolonialnuyu_stranu/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 2.02.2021).

16. Е. Лукаш: Украина трещит по швам. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/e_lukash_ukraina_treshchit_po_shvam/ (дата звернення: 15.12.2020).

17. Е. Мураев: Мы на пороге раздела Украины. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/e_muraev_

[my_na_poroge_razdela_ukrainy/?sphrase_id=1880356](https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_lesik_o_posledstviyakh_maydana_bezrobotitsa_rost_komunalnki_bankrotstvo_predpriyatij_/?sphrase_id=1880356) (дата звернення: 2.12.2020).

18. «За кольцевой жизнью меняется разительно» – Лукашенко не считает ситуацию в Беларуси проблемной или сложной. URL: <https://www.belta.by/president/view/za-koltsevoj-zhiznmenjaetsja-razitelno-lukashenko-ne-schitaet-situatsijuv-belarusi-problemnoj-ili-405328-2020/> (дата звернення: 1.03.2021).

19. За участие в преступной организации к уголовной ответственности привлечены анархисты. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/za_uchastie_v_prestupnoj_organizatsii_k_ugolovnoj_otvetstvennosti_privlecheny_anarkhisty/?sphrase_id=1882242 (дата звернення: 29.01.2021).

20. Зеленский продолжает гонения на отечественные независимые СМИ и блогеров. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/zelenskiy_prodolzhaet_goneniya_na_otechestvennye_nezavisimye_smi_i_blogerov/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 9.03.2021).

21. И. Иваночко: Внешнее управление пронизало все сферы политической и общественной жизни Украины. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/i_ivanochko_vneshnee_upravlenie_pronizalo_vse_sfery_politicheskoy_i_obshchestvennoj_zhizni_ukrainy/?sphrase_id=1882403 (дата звернення: 25.02.2021).

22. Инструмент для белорусской пропаганды: как и зачем государственные СМИ защищали закрытые украинские телеканалы. URL: <https://mediatq.by/article/instrument-dlya-belarusskoj-propagandy-kak-i-zachem-gosudarstvennye-smi-zashchishchali> (дата звернення: 15.02.2021).

23. К. Курьев: Позиция Украины по Беларуси навязана извне. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k_kurylev_pozitsiya_ukrainy_po_belarusi_navyazana_izvne/ (дата звернення: 15.01.2021).

24. К. Молчанов: Белорусам следует изучить украинский кейс. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k_molchanov_belorusam_sleduet_izuchit_ukrainskiy_keys/?sphrase_id=1809167 (дата звернення: 26.08.2021).

25. К. Молчанов: О печальном примере Украины. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k_molchanov_o_pechalnom_primere_ukrainy/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 15.10.2020).

26. Каких «героев» взрастила демократическая Украина. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/kakikh_geroev_vzrastila_demokraticeskaya_ukraina/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 24.02.2021).

27. Какое телевидение в Украине больше не говорит и не показывает. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/https://www.tvr.by/news/v_mire/kakoe_televidenie_v_ukraine_bolshe_ne_govorit_i_ne_pokazyvaet_/?sphrase_id=1880356/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 7.02.2021).

28. Кто и зачем делает из преступников героев и как остаться собой в мире, охваченном информационской войной, расскажем в проекте «Площадка». URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/ko_i_zachem_delaet_iz_prestupnikov_geroev_i_kak_ostatsya_soboy_v_mire_okhvachennom_

informatsionnoy_/?sphrase_id=1882242 (дата звернення: 16.02.2021).

29. Лукашенко об уличных беспорядках: успокоиться и дать нам навести порядок. URL: <https://www.belta.by/president/view/lukashenko-ob-ulichnyh-besporjadkah-uspokoitsja-i-dat-nam-navesti-porjadok-402900-2020/> (дата звернення: 14.08.2020).

30. Лукашенко подтвердил работу российских пропагандистов на ТВ в Беларуси. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-world/3085466-lukashenko-podtverdil-rabotu-rossijskih-propagandistov-na-tv-v-belarusi.html> (дата звернення: 6.03.2021).

31. Лукашенко – украинцам: Лукашенко всегда будет вашим человеком! Рейтинг глав государств. URL: https://www.youtube.com/watch?v=aeTtXEQVNBi&ab_channel=CTVBY20 (дата звернення: 4.02.2021).

32. Лукашенко: идет гибридная война против Беларуси, и мы должны ждать пакостей с любой стороны. URL: <https://www.belta.by/president/view/lukashenko-idet-gibridnaja-vojna-protiv-belarusi-i-my-dolzhy-zhdat-pakostej-s-ljuboj-storony-401625-2020/> (дата звернення: 6.08.2020).

33. МВД сообщило о задержании брестских анархистов из международной преступной организации. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/mvd-soobshchilo_o_zaderzhanii_brestskikh_anarkhistov_iz_mezhdunarodnoy_prestupnoy_organizatsii/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 5.03.2021).

34. Майдан. 7 лет спустя. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/maydan_7_let_spustya/?sphrase_id=1882408 (дата звернення: 18.02.2021).

35. Мониторинг пророссийской пропаганды в медиа Беларуси (2019). URL: <https://baj.by/sites/default/files/analytics/files/monitoring-prorossiyskoj-propagandy-v-media-belarusi.pdf> (дата звернення: 11.03.2021).

36. Мы интересны только США! Только в качестве плацдарма против России, по типу Украины! *Политика*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-zzNiBAz5JI&ab_channel=CTVBY (дата звернення: 10.02.2021).

37. Насильственная украинизация вызвала острые споры в стране. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/nasilstvennaya_ukrainizatsiya_vyzvala_ostrye_spory_v_strane/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 16.01.2021).

38. Нацрада попередила телеканал «Беларусь 24» за карту України без Криму. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2197247-nacrada-poperedila-telekanal-belarus-24-za-kartu-ukraini-bez-krimu.html> (дата звернення: 4.03.2021).

39. Наша родная, братская Украина сделала не такой выбор, как мы. Мнение Григория Азаренка. URL: <http://www.ctv.by/nasha-rodnaya-bratskaya-ukraina-sdelala-ne-takoy-vybor-kak-my-mnenie-grigoriya-azarenka> (дата звернення: 5.12.2020).

40. Новости «24 часа» за 16.30 03.10.2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-siteh_xv7Y&t=877s&ab_channel=CTVBY (дата звернення: 3.10.2020).

41. О нас. URL: <http://www.ctv.by/about> (дата звернення: 15.03.2021).

42. Политика нынешних властей Украины напоминает ситуацию в гитлеровской Германии

30-х годов. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/politika_nyneshnikh_vlastey_ukrainy_napominaet_situatsiyu_v_gitlerovskoy_germanii_30_kh_godov/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 22.02.2021).

43. Польовий Т. Вплив російської пропаганди на інформаційну політику Республіки Білорусь. *Біа́лорускіе Зезыты Гістарычны* – Беларускі Гістарычны Зборнік. *Біа́лорускіе Таварыства Гістарычны*, 2019. Nr. 51. S. 198–208.

44. Попавшие под санкции украинские NewsOne, ZIK и «112 Украина» обратились к международному сообществу. URL: <http://www.ctv.by/novosti-ukrainy/popavshie-pod-sankcii-ukrainskie-newsone-zik-i-112-ukraina-obratilis-k> (дата звернення: 5.02.2021).

45. Правоохранители задержали брестских анархистов из международной преступной организации. URL: <http://www.ctv.by/novosti-bresta-i-brestskoy-oblasti/pravoohraniteli-zaderzhali-brestskikh-anarkhistov-iz-mezhdunarodnoy> (дата звернення: 5.03.2021).

46. Бортник Р. Украина – американское оружие против России. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/r_bortnik_ukraina_amerikanskoe_oruzhie_protiv_rossii/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 7.03.2021).

47. Республика Беларусь в зеркале социологии: сборник материалов социологических исследований / Информационно-аналитический центр при Администрации Президента Республики Беларусь. Минск: 2018, 180 с. URL: <http://eschool.by/wp-content/uploads/2019/04/011.pdf> (дата звернення: 26.02.2021).

48. Руслан Бортник: у Украины отсутствует самостоятельная внешняя политика в отношении Беларуси. URL: <http://www.ctv.by/ruslan-bortnik-u-ukrainy-otsustvuet-samostoyatel'naya-vneshnyaya-politika-v-otnoshenii-belarusi> (дата звернення: 22.11.2020).

49. Р. Кузьмин: Украиной управляет группа олигархов. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/r_kuzmin_ukrainoy_upravlyaet_gruppa_oligarkhov/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 18.01.2021).

50. Сравниваем антиукраинские нарративы кремлевской пропаганды в Беларуси и в Украине. URL: <https://isans.org/articles/sravnivaem-antiukrainskie-narrativy.html> (дата звернення: 6.03.2021).

51. Такая же тактика применялась против украинского Беркута! *Протесты. Изнанка*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=N9tRxUCK3EI&ab_channel=CTVBY (дата звернення: 10.03.2021).

52. Трезубец украинских проблем: высокие тарифы на ЖКУ, языковой вопрос и проблема со свободой слова. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/trezubets_ukrainskikh_problem_vysokie_tarify_na_zhku_yazykovoy_vopros_i_problema_so_svobodoy_slova_/?sphrase_id=1880356 (дата звернення: 28.02.2021).

53. «Тротил протеста» – как банда Автуховича хотела взорвать страну. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/troitil_protesta_kak_banda_avtukhovicha_khotela_vzorvat_stranu_10_02/?sphrase_id=1882242 (дата звернення: 10.02.2021).

54. «Украина, наша славянская сестра, открыла против нас фронт вражды и ненависти». Мнение Григория Азаренка. URL: <http://www.ctv.by/ukraina-nasha-slavyanskaya-sestra-otkryla-protiv-nas-front>

vrazhdy-i-nenavisti-mnenie-grigoriya (дата звернення: 16.12.2020).

55. Успеть до полуночи. Эфир 02.02.2021. URL: <https://www.tvr.by/videogallery/informatsionno-analiticheskie/uspets-do-polunochi/uspets-do-polunochi-efir-02-02-2021/> (дата звернення: 2.02.2021).

56. «Хотите как в Украине?» Как белорусское ТВ манипулирует аудиторией с помощью украинских экспертов. URL: <https://mediaiq.by/article/hotite-kak-v-ukraine-kak-belorusskoe-tv-manipuliruet-auditoriey-s-pomoshchyu-ukrainskih> (дата звернення: 2.03.2021).

57. «Этот комик оказался в роли политиков, над которыми он смеялся». Вадим Гигин о президенте Зеленском и ожиданиях от ВНС. URL: <http://www.ctv.by/etot-komik-okazalsya-v-rol-i-politikov-nad-kotoryymi-smeyalsya-vadim-gigin-o-prezidente-zelenskom-i> (дата звернення: 6.02.2021).

58. Юрий Кот: Белорусов не нужно делить на своих и чужих. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/yuriy_kot_belorusov_ne_nuzhno_delit_na_svoikh_i_chuzhikh/?sphrase_id=1882412 (дата звернення: 23.09.2020).

59. Otoczeni pierścieniem wrogów. Dlaczego propaganda kremłowska kształtuje na Białorusi negatywny obraz Ukrainy i Polski. URL: <https://bialorus2020studium.pl/otoczeni-pierscieniem-wrogow-dlaczego-propaganda-kremłowska-kształtuje-na-białorusi-negatywny-obraz-ukrainy-i-polski/> (дата звернення: 12.03.2021).

REFERENCES:

1. A. Dubinskij o vneshnem upravlenii Ukrainoy [A. Dubinsky about an external control of Ukraine]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/a_dubinskiy_o_vneshnem_upravlenii_ukrainoy/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

2. A. Krivosheev: Takoy primer Belarusi absolutno ne nuzhen [A. Krivosheev: Such an example is absolutely unnecessary for Belarus]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_krivosheev_takoy_primer_belarusi_absolyutno_ne_nuzhen/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

3. A. Lesik o posledstviyakh Majdana: bezroboticz, rost kommunalki, bankrotstvo predpriyatij [A. Lesik on the consequences of the Maidan: unemployment, the growth of communal services, bankruptcy of enterprises]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_lesik_o_posledstviyakh_majdana_bezrobotitsa_rost_kommunalki_bankrotstvo_predpriyatij/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

4. A. Portnov: Ukraina nakhoditsya pod vneshnim upravleniem [A. Portnov: Ukraine is under external control]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_portnov_ukraina_nakhoditsya_pod_vneshnim_upravleniem/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

5. A. Savichev: Ukraina deystvuet po ukazke Zapada [A. Savichev: Ukraine is acting on the orders of the West]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/a_savichev_ukraina_deystvuet_po_ukazke_zapada/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

6. A. Shariy: Byudzhet Ukrainy – kolonialny byudzhet [A. Shariy: The budget of Ukraine is the colonial budget]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/a_shariy_byudzhet_ukrainy_kolonialny_byudzhet/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

7. Amputatsiya pamyati [Memory amputation]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/amputatsiya_pamyati/?sphrase_id=1882408 [in Russian].

8. Belarus 1 [Belarus 1]. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Беларусь_1 [in Russian].

9. Belorusskie goskanaly transliruyut kartinu mira iz rossijskogo okopa [Belarusian state channels broadcast a picture of the world from a Russian trench]. 2019. URL: <https://naviny.online/article/20190316/1552763558-belorusskie-goskanaly-transliruyut-kartinu-mira-iz-rossijskogo-okopa> [in Russian].

10. V Ukraine neugodnye deystvuyushhej vlasti telekanaly prekrashhayut efirmoe veshhanie iz-za sankcij gosudarstva [In Ukraine, TV channels disagreeable to the current government stop broadcasting due to state sanctions]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/v_ukraine_neugodnye_deystvuyushchey_vlasti_telekanaly_prekrashchayut_efirmoe_veshchanie_iz_za_sankts/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

11. Verkhovnaya Rada prinyala zakon ob ispolzovanii ukrainskogo yazika [The Verkhovna Rada adopted a law on the use of the Ukrainian language]. 2019. URL: <http://www.ctv.by/novosti-ukrainy/verhovnaya-rada-prinyala-zakon-ob-ispolzovanii-ukrainskogo-yazyka?page=11> [in Russian].

12. Gibrinaya intervencziya. Lukashenko pere-dayot kontrol nad Belarusyu Kremlyu [Hybrid intervention. Lukashenko hands over control of Belarus to the Kremlin]. 2020. URL: <https://isans.org/articles/gibrinaya-intervencziya.html> [in Russian].

13. Glava Kompartii Ukrainy obratilsya k belorusam na VNS: kol my govorm o edinstve, to zdes rech idyot o edinstve v deystviyakh [The head of the Communist Party of Ukraine appealed to the Belarusians at the ABA: since we are talking about unity, then here we are talking about unity in actions]. 2021. URL: <http://www.ctv.by/glava-kompartii-ukrainy-obratilsya-k-belorusam-na-vns-kol-my-govorm-o-edinstve-zdes-rech-idet-o> [in Russian].

14. Gospogrankomitet: vblizi ukrainskoj granicy zaderzhany chetvero anarkhistov s oruzhiem [State Border Committee: Four anarchists with weapons were detained near the Ukrainian border]. 2020. URL: <http://www.ctv.by/gospogrankomitet-vblizi-ukrainskoj-granicy-zaderzhany-chetvero-anarkhistov-s-oruzhiem> [in Russian].

15. E. Bondarenko: Ukraina vse bolshe prevrashhaetsya v kolonialnyu stranu [E. Bondarenko: Ukraine is increasingly turning into a colonial country]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/e_bondarenko_ukraina_vse_bolshe_prevrashchaetsya_v_kolonialnyu_stranu/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

16. E. Lukash: Ukraina treshhit po shvam [E. Lukash: Ukraine is bursting at the seams]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/e_lukash_ukraina_treshchit_po_shvam/ [in Russian].

17. E. Muraev: My na poroge razdela Ukrainy [E. Muraev: We are on the verge of the partition of Ukraine]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/e_muraev_my_na_poroge_razdela_ukrainy/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

18. «Za kolchevoj zhizn menyaetsya razitelno» – Lukashenko ne schitaet situacziyu v Belarusi problemnoj

ili slozhnoj [«Life is changing dramatically over the ring» – Lukashenka does not consider the situation in Belarus problematic or difficult]. 2020. URL: <https://www.belta.by/president/view/za-koltsevoj-zhizn-menjaetsja-razitelno-lukashenko-ne-schitaet-situatsiju-v-belarusi-problemnoj-ili-405328-2020/> [in Russian].

19. Za uchastie v prestupnoj organizacii k ugolovnoj otvetstvennosti privlecheny anarkhisty [Anarchists prosecuted for participation in a criminal organization]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/za-uchastie-v-prestupnoj-organizatsii-k-ugolovnoj-otvetstvennosti-privlecheny-anarkhisty/?sphrase_id=1882242 [in Russian].

20. Zelenskij prodolzhaet goneniya na otechestvennye nezavisimye SMI i blogerov [Zelensky continues to persecute domestic independent media and bloggers]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/zelenskiy-prodolzhaet-goneniya-na-otchestvennye-nezavisimye-smi-i-bloggerov/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

21. I. Ivanochko: Vneshnee upravlenie pronizalo vse sfery politicheskoy i obshhestvennoj zhizni Ukrainy [I. Ivanochko: External control penetrated all spheres of political and public life of Ukraine]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/i-ivanochko-vneshnee-upravlenie-pronizalo-vse-sfery-politicheskoy-i-obshchestvennoj-zhizni-ukrainy/?sphrase_id=1882403 [in Russian].

22. Instrument dlya belarusskoj propagandy: kak i zachem gosudarstvennye SMI zashchishhali zakrytye ukrainskie telekanaly [A tool for Belarusian propaganda: how and why state media protected closed Ukrainian TV channels]. 2021. URL: <https://mediainq.by/article/instrument-dlya-belarusskoj-propagandy-kak-i-zachem-gosudarstvennye-smi-zashchishhali> [in Russian].

23. K. Kurylev: Pozicziya Ukrainy po Belarusi navyazana izvne [K. Kurylev: Ukraine's position on Belarus is imposed from outside]. 2021. URL: <https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k-kurylev-pozitsiya-ukrainy-po-belarusi-navyazana-izvne/> [in Russian].

24. K. Molchanov: Belorusam sleduet izuchit ukrainskij kejs [K. Molchanov: Belarusians should study the Ukrainian case]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k-molchanov-belorusam-sleduet-izuchit-ukrainskiy-keys/?sphrase_id=1809167 [in Russian].

25. K. Molchanov: O pechalnom primere Ukrainy [K. Molchanov: About the sad example of Ukraine]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/k-molchanov-o-pechalnom-primere-ukrainy/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

26. Kakikh "geroev" vzrastila demokraticeskaya Ukraina [What "heroes" did democratic Ukraine bring up?]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/kakikh-geroev-vzrastila-demokraticeskaya-ukraina/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

27. Kakoe televidenie v Ukraine bolshe ne govorit i ne pokazyvaet [Which television in Ukraine no longer speaks or shows]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/https://www.tvr.by/news/v_mire/kakoe-televidenie-v-ukraine-bolshe-ne-govorit-i-ne-pokazyvaet-/?sphrase_id=1880356/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

28. Kto i zachem delaet iz prestupnikov geroev i kak ostatsya soboj v mire, okhvachennom informacionnoj

vojnoj, rasskazhem v proekte «Ploshhadka» [Who and why makes heroes out of criminals and how to remain yourself in a world engulfed in information war, we will tell in the «Ploshhadka» project]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/kto-i-zachem-delaet-iz-prestupnikov-geroev-i-kak-ostatsya-soboy-v-mire-okhvachennom-informatsionnoj-/?sphrase_id=1882242 [in Russian].

29. Lukashenko ob ulichnykh besporyadkakh: uspokoihsya i dat nam navesti poryadok [Lukashenka about street riots: calm down and let us restore the order]. 2020. URL: <https://www.belta.by/president/view/lukashenko-ob-ulichnykh-besporjadkakh-uspokoitsja-i-dat-nam-navesti-porjadok-402900-2020/> [in Russian].

30. Lukashenko podtverdil rabotu rossijskikh propagandistov na TV v Belarusi [Lukashenka confirmed the work of Russian propagandists on TV in Belarus]. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-world/3085466-lukashenko-podtverdil-rabotu-rossijskikh-propagandistov-na-tv-v-belarusi.html> [in Russian].

31. Lukashenko – ukrainczam: Lukashenko vseгда budet vashim chelovekom! Rejting glav gosudarstv [Lukashenka to Ukrainians: Lukashenka will always be your man! Rating of heads of state]. 2021. URL: https://www.youtube.com/watch?v=aeTtXEQVNBi&ab_channel=CTVBY20 [in Russian].

32. Lukashenko: idet gibridnaya vojna protiv Belarusi, i my dolzhny zhdat pakostej s lyuboj storony [Lukashenka: there is a hybrid war against Belarus, and we must wait for dirty tricks from any side]. 2020. URL: <https://www.belta.by/president/view/lukashenko-idet-gibridnaya-vojna-protiv-belarusi-i-my-dolzhny-zhdat-pakostej-s-lyuboj-storony-401625-2020/> [in Russian].

33. MVD soobshchilo o zaderzhanii brestskikh anarkhistov iz mezhdunarodnoj prestupnoj organizacii [The Ministry of Internal Affairs announced the arrest of Brest anarchists from an international criminal organization]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/mvd-soobshchilo-o-zaderzhanii-brestskikh-anarkhistov-iz-mezhdunarodnoj-prestupnoj-organizatsii/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

34. Majdan. 7 let spustya [Maidan. 7 years later]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/majdan_7-let-spustya/?sphrase_id=1882408 [in Russian].

35. Monitoring prorossijskoj propagandy v media Belarusi [Monitoring of pro-Russian propaganda in the media of Belarus]. 2019. URL: <https://baj.by/sites/default/files/analytics/files/monitoring-prorossiyskoj-propagandy-v-media-belarusi.pdf> [in Russian].

36. My interesny tolko SShA! Tolko v kachestve placzdarma protiv Rossii, po tipu Ukrainy! Politika [We are interesting only to the USA! Only as a springboard against Russia, like Ukraine! Politics]. 2021. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-zzNiBAz5JI&ab_channel=CTVBY [in Russian].

37. Nasilstvennaya ukrainizacziya vyzvala ostrye spory v strane [Forced Ukrainization sparks controversy in the country]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/nasilstvennaya-ukrainizatsiya-vyzvala-ostrye-spory-v-strane/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

38. Natsrada poperedyla telekanal «Belarus 24» za kartu Ukrainy bez Krymu [The National Council warned «Belarus 24» TV channel for a map of Ukraine without

Crimea]. 2017. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2197247-nacrada-poperedila-telekanal-belarus-24-za-kartu-ukraini-bez-krimu.html> [in Ukrainian].

39. Nasha rodnaya, bratskaya Ukraina sdelala ne takoy vybor, kak my. Mnenie Grigoriya Azaryonka [Our dear, fraternal Ukraine made a different choice than we did. Opinion of Grigory Azaryonok]. 2020. URL: <http://www.ctv.by/nasha-rodnaya-bratskaya-ukraina-sdelalane-takoy-vybor-kak-my-mnenie-grigoriya-azarenka> [in Russian].

40. Novosti «24 chasa» za 16.30 03.10.2020 [«24 hours» news for 16.30 03.10.2020]. 2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-siteh_xv7Y&t=877s&ab_channel=CTVBY [in Russian].

41. O nas [About us]. URL: <http://www.ctv.by/about> [in Russian].

42. Politika nyneshnikh vlastej Ukrainy napominaet situaciyu v gitlerovskoj Germanii 30-kh godov [The policy of the current authorities of Ukraine resembles the situation in Nazi Germany in the 30s]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/politika_nyneshnikh_vlastey_ukrainy_napominaet_situatsiyu_v_gitlerovskoy_germanii_30_kh_godov/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

43. Polovyi T. 2019. Vplyv rosijskoyi propagandy na informacijnju polityku Respubliki Biorus [The influence of the Russian propaganda on the information policy of the Republic of Belarus]. Białoruskie Zeszyty Historyczne – Belaruskii Gistarychny Zbornik. [Białoruskie Zeszyty Historyczne – Belarusian Historical Collection]. Białoruskie Towarzystwo Historyczne, 2019. Nr. 51. S. 198–208. [in Ukrainian].

44. Popavshie pod sankczii ukrainskie NewsOne, ZIK i 112 Ukraina obratilis k mezhdunarodnomu soobshhestvu [Sanctioned Ukrainian NewsOne, ZIK and 112 Ukraine appeal to the international community]. 2021. URL: <http://www.ctv.by/novosti-ukrainy/popavshie-pod-sankcii-ukrainskie-newsone-zik-i-112-ukraina-obratilis-k> [in Russian].

45. Pravookhraniteli zaderzhali brebstskikh anarkhistov iz mezhdunarodnoj prestupnoj organizacii [Law enforcement officers detained Brest anarchists from an international criminal organization]. 2021. URL: <http://www.ctv.by/novosti-bresta-i-brebstskoy-oblasti/pravoohraniteli-zaderzhali-brebstskih-anarkhistov-iz-mezhdunarodnoy> [in Russian].

46. Bortnik R. Ukraina – amerikanskoe oruzhie protiv Rossii [R. Bortnik: Ukraine is an American weapon against Russia]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/r_bortnik_ukraina_amerikanskoe_oruzhie_potiv_rossii/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

47. Respublika Belarus v zerkale socziologii: sbornik materialov socziologicheskikh issledovanij [The Republic of Belarus in the mirror of sociology: collection of sociological research materials]. Informacziionno-analiticheskij cenztr pri Administraczi Prezidenta Respubliki Belarus. [Information and analytical center under the Administration of the President of the Republic of Belarus] Minsk: 2018. 180 c. URL: <http://eschool.by/wp-content/uploads/2019/04/011.pdf> [in Russian].

48. Ruslan Bortnik: u Ukrainy otsustvuet samostoyatel'naya vneshnyaya politika v otnoshenii Belarusi [Ruslan Bortnik: Ukraine has no independent foreign policy towards Belarus]. 2020. URL:

<http://www.ctv.by/ruslan-bortnik-u-ukrainy-otsustvuet-samostoyatel'naya-vneshnyaya-politika-v-otnoshenii-belarusi> [in Russian].

49. Kuzmin R. Ukrainoj upravlyaet gruppa oligarkhov [Kuzmin R. Ukraine is controlled by a group of oligarchs]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/r_kuzmin_ukrainoy_upravlyaet_gruppa_oligarkhov/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

50. Sravnivaem antiukrainskie narrativy kremlevskoj propagandy v Belarusi i v Ukraine [We compare the anti-Ukrainian narratives of the Kremlin propaganda in Belarus and in Ukraine]. 2020. URL: <https://isans.org/articles/sravnivaem-antiukrainskie-narrativy.html> [in Russian].

51. Takaya zhe taktika primenyalas protiv ukrainskogo Berkuta! Protesty. Iznanka [The same tactics were used against the Ukrainian “Berkut”! Protests. The underside]. 2021. URL: https://www.youtube.com/watch?v=N9tRxUCK3EI&ab_channel=CTVBY [in Russian].

52. Trezubecz ukrainskikh problem: vysokie tarify na ZhKU, yazykovoj vopros i problema so svobodoy slova [The trident of Ukrainian problems: high tariffs for housing and communal services, the language issue and the problem with freedom of speech]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/v_mire/trezubets_ukrainskikh_problem_vysokie_tarify_na_zhku_yazykovoy_vopros_i_problema_so_svododoy_slova_/?sphrase_id=1880356 [in Russian].

53. “Trotil protesta” – kak banda Avtukhovicha khotela vzorvat stranu [“TNT of the protest” – how Autukhovich’s gang wanted to blow up the country]. 2021. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/trotil_protesta_kak_banda_avtukhovicha_khotela_vzorvat_stranu_10_02/?sphrase_id=1882242 [in Russian].

54. “Ukraina, nasha slavyanskaya sestra, otkryla protiv nas front vrazhdy i nenavisti”. Mnenie Grigoriya Azaryonka [“Ukraine, our Slavic sister, has opened a front of enmity and hatred against us”. Opinion of Grigory Azaryonok]. 2020. URL: <http://www.ctv.by/ukraina-nasha-slavyanskaya-sestra-otkryla-protiv-nas-front-vrazhdy-i-nenavisti-mnenie-grigoriya> [in Russian].

55. Uspet do polunochi. Efir 02.02.2021 [Catch before midnight. Ether 02.02.2021]. 2021. URL: <https://www.tvr.by/videogallery/informatsionno-analiticheskie/uspets-do-polunochi/uspets-do-polunochi-efir-02-02-2021/> [in Russian].

56. “Khotite kak v Ukraine?” Kak belarusskoe TV manipuliruet auditoriej s pomoshhyu ukrainskikh ekspertov [«Do you want it to be like in Ukraine?» How Belarusian TV manipulates the audience with the help of Ukrainian experts]. 2020. URL: <https://mediaiq.by/article/hotite-kak-v-ukraine-kak-belarusskoe-tv-manipuliruet-auditoriej-s-pomoshchyu-ukrainskikh> [in Russian].

57. “Etot komik okazalsya v roli politikov, nad kotorymi on smeyalsya”. Vadim Gigin o prezidente Zelenskom i ozhidaniyakh ot VNS [“This comedian ended up in the role of the politicians he laughed at”. Vadim Gigin about President Zelensky and expectations from ABA]. 2021. URL: <http://www.ctv.by/etot-komik-okazalsya-v-rolipolitikov-nad-kotorymi-smeyalsya-vadim-gigin-o-prezidente-zelenskom-i> [in Russian].

58. Yuriy Kot: Belorusov ne nuzhno delit na svoikh i chuzhikh [Yuri Kot: Belarusians should not be divided into friends and foes]. 2020. URL: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/yuriy_kot_belorusov_ne_nuzhno_

delit_na_svoikh_i_chuzhikh_/?sphrase_id=1809159 [in Russian].

59. Otoczeni pierścieniem wrogów. Dlaczego propaganda kremlowska kształtuje na Białorusi

negatywny obraz Ukrainy i Polski. 2020. URL: <https://bialorus2020studium.pl/otoczeni-pierscieniem-wrogow-dlaczego-propaganda-kremlowska-kształtuje-na-bialorusi-negatywny-obraz-ukrainy-i-polski/>.

Anti-Ukrainian rhetoric of the Belarusian media after the 2020 internal political crisis (on the example of TV channels “CTV” and “Belarus 1”)

Polovyi Taras Yevhenovich

Ph.D. in Political Science
Assistant at the Department
of International Information
Lviv Polytechnic National University
Stepan Bandera str., 12,
Lviv, Ukraine

This article is the result of a content monitoring of the main Belarusian media, carried out to identify the presence of Ukraine in the information space of Belarus. The author attempted to analyze the air of news programs and political programs of the state TV channels “CTV” and “Belarus 1”. In the course of the research, it became clear that after the political crisis in Belarus and the deterioration of bilateral Belarusian-Ukrainian relations, the Ukrainian topic was at the center of attention of the main Belarusian TV channels. It has been proven that pro-Russian narratives aimed at creating a negative image of Ukraine have been actively promoted on Belarusian television for some time. Based on the analysis, the author singled out a group of basic narratives broadcast by Belarusian TV channels. Attention is paid to the methods and techniques of presenting information related to the subject of Ukraine. It is argued that the use of certain narratives or their combinations is intended not to inform the Belarusian society about the events in Ukraine, but rather to convince the viewer of the correctness and non-alternative nature of such an interpretation. Attention is drawn to the strengthening of Russia’s information presence on Belarusian television. The fact of synchronization of the information agenda of Russian and Belarusian TV channels and partial transfer of a group of Russian narratives and themes to the media space of Belarus is pointed out. Based on the above quotes from the Belarusian state TV channels “CTV” and “Belarus 1”, it has been demonstrated that these media are conducting a consistent campaign aimed at discrediting Ukraine as a state entity and marginalizing the processes, events, and phenomena that take place in it. It is noted that drawing analogies between the Belarusian and Ukrainian experience of state building, these TV channels position Ukraine as an unsuccessful example of conducting their own domestic policy and a model of wrong choice of foreign policy. It is emphasized that the rather specific interpretation of the Ukrainian domestic political realities by “CTV” and “Belarus 1” TV channels is aimed at forming a negative image of Ukraine in the Belarusian society.

Key words: image of Ukraine, anti-Ukrainian rhetoric, pro-Russian narratives, Belarusian television, TV channels “CTV” and “Belarus 1”.